

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 72 кор.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платить ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ма України до краю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

Ексц. Митрополит Андрей Шептицкий приїжджає відвідати Українців в Бразилії.

Ділимося нині з нашими Вп. ПП. Читачами милою вісткою. Наша Редакція одержала вістку, що Ексц. Митрополит Андрей, той сам, що відсидів пару літ в неволі царській, той сам, що висидів не мало часу в неволі ляхській, приїжджає до Бразилії відвідати Українців.

Ся вістка прийшла впрост від Ексц. Митрополита з Риму.

Що до часу, в яким Він прибуде — поки що не відомо, але прибуде в уряді Делегата Апостольського, висланий самим Свят. Отцем.

Наші Українці повинні зазда-

легідь приготувитись, щоб гідно прийняти князя нашої української Церкви.

Ми знаємо, як Його Достойну особу витали чужинці, коли вийшов на волю. В короткім часі будемо мати нагоду бачити Його між нами. Делегат для Українців, Митрополит Андрей, вгляне в наші недостачі, тому живемо надією, що в многих річах нам допоможе. Коли довідаємося точно про хвилю Його приїзду, сейчас повідомимо про се наших Пов. Читачів. Нині скажемо лише: Най Господь дасть сили, щоб щасливо прибув наш Достойний Гість до нас Українців в Бразилії!

Мусимо всі видержати до кінця!..

Польські переслідування українського населення в Галичині йдуть далі своїми шляхами. Шлях варварського терору не перевівся, а його докладно зображує перед кількома тижнями увільненням закінчений карний процес проти військового лікаря української армії др. Петра Петрушевича. Отсе один з доказів на тему: по чий стороні культура і правда, а по чий некультурність, лож та брак моралі й етики.

Так! Український нарід галицької землі переходить мучеництвом до своєї волі і правди. Цею правдою являється його державне право, без-

чини на довгі роки, аж в останій хвилі перед вирішенням, під напором Англії, здержалися від цього кроку. А тепер вони мають перед собою явні докази, що Польща негідна і неспосібна до цього завдання, та що не туди дорога до миру і справедливости супроти українського народу Сх. Галичини. Отсе вони нині чейже знають і мусять вдаритися в груди та признатися до великого блуду, якого допустилися, направити те лихоліття що неповинно завдали українському народови галицької землі.

По довгих заходах нашого представництва, Рада Союзу Народів в Парижі — перша піднесла при-

це свідощтво нашої правди народної.

Та отсе мусить також добре пам'ятати ціле українське населення Східної Галичини що живе під філіями страшних польських переслідувань, і те що живе на еміграції. Воно не може тепер захитатися перед Ляхами і датися звести на манівці; польсько-українського порозуміння, статуту або автономії для Східної Галичини — бо це підлі утрощі польської політики, що в теперішнім рішаючій моменті можуть тільки вбити нашу справу! Це той другий, скритий шлях польського наступу на українство, не менше небезпечний як шлях варварського терору, бо оба мають на цілі: загладу нашого народу.

Та коли кажемо, що мусимо стояти одностайним фронтом у цім рішаючій моменті, то це не фраза агітаційна, але річ незвичайного значіння при вирішуванні нашої справи. Воля народу, — воля непохитна і незломна, та освячена кровю мучеництва, це основа самовизначення народу. А солідарність і карність супроти свого легального і одинокого Уряду, це доказ нашої державної зрілости.

Наш народний фронт мусить бути одноцілий, та під загрозою п'яна зради народу не вільно нікому із нашої суспільности його проломити. Він мусить бути до кінця одноцільний і послідовний, що знає тільки один клич: самостійність держави!

Отсе наш одинокий шлях до національного визволення і держа-

чина й Угорщина, а крім того цілий ряд країв відійшов до сусідних держав.

Щодо самостійних держав то Австрія обнимає чисто німецькі краї буйшої Австрії, Чехо-Словаччина обнимає Чехію, Моравію і часть Шлеска з країв буйшої Австрії і Словаччину й Українську часть буйшої Угорщини; Угорщина обнимає чисто мадярські землі буйшої Угорщини.

До сусідних держав відійшли: до Сербії всі південно-славянські краї; до Румунії Семигород і Буковина; до Італії італійські землі; до Польщі польська часть Галичини*).

З усіх сих держав найбідніша є Австрія.

Коли Австро-Угорщина розпалася, всі німецькі землі Австрії хотіли прилучитися до Німеччини. Було-б се здійснення права самовизначення народів, яке президент Злучених Держав Вілсон проголосив як мирову програму держав антанті. Одначе Мирова Конференція не дозволила німецьким краям Австрії злучитися з Німеччиною, бо не хотіла, щоб Німеччина територіяльно збільшилася.

Таким чином німецькі землі буйшої Австрії мусили проти своєї волі утворити окрему самостійну державу: австрійську республіку. Одначе Мирова Конференція не дозволила також, щоби всі німецькі землі буйшої Австрії утворили австрійську республіку. Ті німецькі землі, які в буйшій Австрії були частью „коронних країв“ Чехії, Моравії і Шлеска, Мирова Конференція проти їх волі влучила до Че-

Мусимо всі видержати до кінця!..

Польські переслідування українського населення в Галичині йдуть далі своїми шляхами. Шлях варварського терору не перевівся, а його докладно зображує перед кількома тижнями увільненням закінчений карний процес проти військового лікаря української армії др. Петра Петрушевича. Отсе один з доказів на тему: по чийй стороні культура і правда, а по чийй некультурність, лож та брак моралі й етики.

Так! Український нарід галицької землі переходить мучеництвом до своєї волі і правди. Цею правдою являється його державне право, без котрого він не може жити. Цей неможливий стан справи мабуть зрозуміли вже й держави антанти, що як побідники в світовій війні взяли уладжувати світ на засадах мира і справедливости. Вони ж спричинили окупацію Східної Галичини польськими військами та хотіли навіть дати Польщі мандат до тимчасової адміністрації Східної Гали-

чини на довгі роки, аж в останні хвили перед вирішенням, під напором Англії, здержалися від цього кроку. А тепер вони мають перед собою явні докази, що Польща негідна і неспосібна до цього завдання, та що не туди дорога до миру і справедливости супроти українського народу Сх. Галичини. Отсе вони нині чейже знають і мусять вдаритися в груди та признатися до великого блуду, якого допустилися, направити те лихоліття що не повинно завдали українському народови галицької землі.

По довгих заходах нашого представництва, Рада Союзу Народів в Парижі — перша піднесла прилюдний голос в обороні життя і будучности українського народу галицької землі! І як раз тепер наближається час остаточного вирішення державного становища Східної Галичини, а ті трупи і потоки крови не повинних українських мучеників — ті тюрми і пекольні знущання над безборонним українським населенням за те, що вони бажали волі і свободи на своїй землі,

антантина, але річ незвичайного значіння при вирішуванні нашої справи. Воля народу, — воля непохитна і незломна, та освячена кровю мучеництва, це основа самовизначення народу. А солідарність і карність супроти свого легального і одинокого Уряду, це доказ нашої державної зрілості.

Наш народний фронт мусить бути одноцілий, та під загрозою п'яна зради народу не вільно нікому із нашої суспільности його проломити. Він мусить бути до кінця одноцільний і послідовний, що знає тільки один клич: самостійність держави!

Отсе наш одинокий шлях до національного визволення і державного самовизначення, та на цім шляху мусимо всі видержати аж п'рвемо кайдани ляцької неволі!

„Український Прапор“.

Теперішня Австрія.

Наслідком світової війни Австро-Угорщина розпалася так, що на її території повстали три самостійні держави: Австрія, Чехо-Словач-

чених Держав Вілсон проголосив як мирову програму держав антанти. Одначе Мирова Конференція не дозволила німецьким краям Австрії злучитись з Німеччиною, бо не хотіла, щоб Німеччина територіально збільшилася.

Таким чином німецькі землі бувшої Австрії мусили проти своєї волі утворити окрему самостійну державу: австрійську республіку. Одначе Мирова Конференція не дозволила також, щоби всі німецькі землі бувшої Австрії утворили австрійську республіку. Ті німецькі землі, які в бувшій Австрії були частю „коронних країв“ Чехії, Моравії і Шлеска, Мирова Конференція проти їх волі влучила до Чехо-Словаччини. Крім того менші часті німецьких земель бувшої Австрії відійшли до Італії Югославії**).

*) Українська Галичина знаходиться тільки під військовою окупацією Польщі, але не належить до Польщі. Під м'я народно-правним оглядом знаходиться вона в розпорядимости держав антанти.

**) Югославію називають тепер Сербію і південно-славянські землі Австро Угорщини, злучені в одну державу.

В. Злотополець.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Пообідав наш пустельник й думає: »От уже поволі розжився. І вогонь маю, і домівку якусь, та й їжі, нівроку собі, — подостатком є. Біда лишень, що один я мов та билина в полі: ні до кого й словечком обізватися, не то що звіритися, чи порадитися. А колись бувало кругом тебе гурток друзів, що в пекло пішов би за ними, як і вони за тобою. Ех! — лучше б і не згадувати, а то тільки сум бере»...

Вечір сповивав усе темрявою й тихо стало навкруги. Та Миколі не хотілося спати. Щоб не дармувати, взяв лопату, понавосив каміння та й почав,

робити тимчасово піч. Отак працював він, не розгинаючи спини, аж поки зовсім спочило. І вже ясні зорі мигтіли на поїдному небі, а місяченько, як козаченько молодий, повільно плыв до зірок моргаючи, коли наш остріванин скінчив свою працю.

Довго-довго не міг заснути той ночі: задивився на зоряне небо й динув думками на далеку, солодку Україну...

Запорожська винахідливість.

Хоч уже волі кінчалось літє, проте спека опівдня була нестерпуча, міг працювати лише вранці й у вечері, коли сонце котилося в море.

Удосвіта другого дня встав він, щоб наготувати їжі, підклав дровець, бо вогонь почав пригасати, та й одрізав шматок мяса з лями, яке зісталось ще з учорашнього дня.

Поснідавши вирішив Микола піти подивитися, чи просохла вже цегла. Беручи торбу, знайшов там бульби, які зчора приніс. »От і забув про бульби! Треба спробувати, що це за штука?« І з тими словами кинув їх у вогонь, щоб пеклися.

Після цього попрямував наш козак до своєї цегольні. Праця йшла швидко й незабаром виліпив він іще кілька десятків цегол. »Мабуть вистарчить їх, щоб вимурувати непоганеньку піч«, — радіє Микола — »тепер спочинуть трохи треба та назбирати устриць, бо такі добре зтолоднів.« З оцими словами пішов Микола на беріг, та тут замість устриць здивав щось друге, смачніше: межі камінням лежала здоровенна черепаха. З бідою затичнув наш ловець черепаху до печері, бо важила кілька пудів, і почав до неї добиратися: клепадом стукав так довго об свідний панцир, аж поки не розбив його, вирізав шмат мяса, настро-

мив на рожен й почав пекти. Пече собі й міркує:

»Прохарчувався б тижнів зо два, або й більше мясом оцеї черепахи, коли ж бо завтра викинути доведеться, бо почне псуватися. Ну, та не будь я козаком, щоб не видумати що небудь!«

І таки видумав?

Горішня шкаралупа була опукла мов почви: отже цілком могла замінити посудину; соли, що правда — не мав, але морська вода могла бути замість неї. За цей час поки він отаке міркував, спікся вже шматор черепахи. »От хліба б мені хоч шматок«, з жалем подумав Микола і, сам не знаючи для чого, виняв із кабиці печені бульби, які вчора зіставив у попелі. І що за радість була, коли розламавши одну, вчув такий приємний запах, що аж у горлі засвербіло. »Ось що, це мабуть картопля!« скрикнув Микола згадавши оповідання Джемса про американські їстовні корінці. »І за хлібом не варто вже побиватися«.

Пообідавши, ліг наш господар спочити трохи, бо дуже втомився заки дібрався до черепахи та й спека така настала, що ледві дихати можна було. А щоб не гаяти часу, почав думати, як краще розгосподартися йому на острові відлюднім.

Що йому робити? Печі муровати ще не можна, бо цегла не підсохла; пішов

би на лями — здалося б забити штук кілька, біда лишень, що ні в чому їх посолити: посуда — тільки панцир із черепахи, а несолене мясо зіпсується. А може б зрихтувати піч так, щоб можна було піддмувати мясо? »Ось і чудова думка!« аж крикнув на радість Микола й пішов миттю до печі. »Далі б дурниця! Ось у стінах бічних зробити треба дірки, встромити туди дрючка, на якому б можна було вшати мясо та й димарня тобі готова!« Довше не міг утерпіти Микола й пішов дивитися, чи готові вже цегли. »От довго схнуть — сьогодні не мож, здається, ще заходжуватися коло роботи« — нетерпеливився він.

А що самотнє життя нашому пустельникові вже давно остогидло, вирішив він отепер на дозвіллі шукати товариства. Микола нераз уже зібрався зловити живцем кілька лям, освоїти та й якоесь веселище буде з живою твариною.

Отже почав він обмірковувати цю справу. Думає, думає та й додумався: зеукав із прядива довгого, міцного шнура з петлею, що легко та вигідно можна було його закидати й зашморгнувши — притягати до себе. А що моторний був наш козарлюга та й не раз і не два доводилось йому ловити баскі, напівдикі коні в степу, то певний був, що повільні лями не втечуть від його петлі.

До місця, куди ходили лями пити во-

Так обкромлена австрійська республіка, примушена проти своєї волі існувати як самостійна держава, представляє сумний образ з занепаду.

Держави антанти трактують її як наслідницю Австро-Угорщини і наклали на неї цілий ряд тягарів з приводу війни. Вже сього одного досить, щоби їй унеможливити піднятися з занепаду спричиненого війною.

Крім того внутрішні відносини, австрійської республіки такі, що вона не має основ існування й розвитку. В спадку після Австро-Угорщини одержала австрійська республіка Відень столицю великої держави, пару мільйонове місто, яке для такої малої держави є тільки тягарем. Витворилося острівне протиставлення між Віднем і рештою держави переважно селянськими краями, які не хотять Відня годувати. Промислу нема, бо головні промислові осередки бувшої Австрії знаходилися на тих землях, які відійшли до Чехо-Словаччини. Вугля також нема. Словом, нема основ до самостійного існування й розвитку.

Одинокий вихід з сього положення було би зєдинення з Німеччиною, але на се — як зазначено — держави антанти не дозволяють.

Доси австрійська республіка жила „з ласки“ держав антанти. Вони дають їй поживу, вуголь, — скільки їй треба, щоб жити. Очевидно, на дорогий кредит, так що довги Австрії зростають, а валюта падає. Коли один американський долар коштував перед війною мало що над 5 корон, то тепер коштує коло 700 корон. З сього бачите, як австрійська корона втратила всяку вартість.

Сій безвартности корони відповідають високі ціни. Корона взагалі має ледви таку вартість, як перед війною один сотик. Богато річий коштує тепер більше корон ніж перед війною — сотиків. За один середно-порядний обід в ресторани треба заплатити над 200 корон.

Коли загал населення Відня бідує, то невелика частина, яка заробила підчас війни на військових доставках і заробляє доси на тайній торгівлі чужою валютою, поживою, одіжю і т. д. — гуляє по вулицях

бідних і розкішним життям багатих бе в очи на кождім кроці.

А тимчасом держава в постійнім упадку. Доходить уже до того, що нема чим виплачувати пенсії державної служби. А ці пенсії мусять бути щораз більші, бо життя щораз дорожше. Страйки державної служби на деннім порядку.

На останній конференції Найвищої Ради в Парижі радили над тим, як ратувати Австрію. Поки що урадили заложити банк з основним капіталом 200 мільйонів французьких франків, який мають зложити банки держав антанти. Сей банк мав би дати Австрії потрібні кредити, щоб вона могла впорядкувати свої фінанси.

Однак ся поміч — се капля в морі і ледви, чи вона що pomoже.

Очевидно, що держава, яка знаходиться в такому стані, не має ніякого міжнародного значіння. Ніхто з нею не числиться.

Власне тепер віденська газета „Дер Морген“ подає, що французьке правительство вербує Австрійців до т. зв. чужинецької легії до африканських колоній Франції. Такий вербунок одної держави на території другої держави є зі становища міжнародного права заборонений. Але щоб заставити інші держави шанувати міжнародне право, треба мати силу. А австрійська республіка такої сили не має.

Що більше, навіть Угорщина дозволяє собі робити в Австрії що хоче. Були випадки, коли угорські влади нападали в Відні на політичних емігрантів з Угорщини, садили їх на приготовані автомобілі і вивозили до Угорщини, де теперішнє реакційне угорське правительство виконувало над ними комедію „виміру справедливости“.

Така доля зустріла теперішню Австрію в наслідок програної війни.

Др. Михайло Лозинський.

Відень, 7. лютого 1921.

Падеревський починає вакації...

Ігнац Падеревський, котрий приїхавши недовго до Злучених Держав і заявив, що він приїхав на відпочинок, відбув недавно конференцію з сенатором Падеревським і генералом Павленком

люрою і генералом Павленком іменно що до „кресів“, а передівсім про війну з Росією, котрої загально сподіваються з весною.

В рішачих кругах панує загально переконання, що найдалше до червня, без огляду на те, чи мир межи Польщею та Росією в Ризі буде підписаний чи ні, мусить вибухнути нова війна межи Росією та Польщею. На півночі Росія має вдарити через Білорусь на Вильну а через Вильну на Варшаву. На полудни є уплянований напад на Східну Галичину.

На випадок війни Польщі з Росією, Польща числить на активну поміч Петлюри.

Ся конференція се вже друга з ряду в тій самій справі. Перша відбулась ще перед відїздом Пилсудського до Парижа, а то в присутности польського міністра заграничних справ князя Сапеги та Сосновського.

Потайна польська пропаганда.

По Злучених Державах їздить тепер славна на весь світ учена, Кіріє, котра заслужила коло відкриття цікавого металю, „раду“. Запрошена гуртком американських жінок, вона їздить з відчитами по Америці, а американські часописи розписують про її заслуги для науки, згадуючи при кождій нагоді її польське походження (пані Кіріє уродилася в Польщі і перед своїм заміжем за Француза Кіріє називалася Складовска). Дивним дивом, її наукова візита до Злучених Держав сходиться з візитою музика Падеревського для поратуння здорвля...

Обчислення німецьких звірств в Бельгії.

Урядові обчислення, які тепер оголошено, показують, що в часі окупації Бельгії Німці убили 7.473 бельгійських цивільних горожан.

З того числа 4.934 особи розстріляло німецьке військо або страчено на приказ німецьких військових властей; 1,331 померло у в'язницях в які їх запроторили були німецькі найдашки...

Вона буде першою жінчиною посолкою в австралійському парламенті.

Литовці годяться на переговори з Поляками в справі спору за територію.

Литовське правительство прийняло пропозицію зладжену Радою Ліги Народів дня 2-го марта на основі якої Литва і Польща мають зачати безпосередні переговори для полагоди їх територіяльного спору.

Нарада в сій справі відбудеться в Брукселі, столиці Бельгії, і буде під проводом Павла Гіманса, бельгійського представника в Раді Ліги Народів.

Кажуть що большевики вислали велику армію проти Польщі.

Кореспондент газети „Афтонбладет“ доносить з Риги, столиці Латвії, що большевики вислали на польський фронт 18 до 20 дивізій свого війська, разом з артилерією і корпусом летунів.

Сі большевицькі війська, як подає кореспондент, маширують до польської границі в околицях Вітебска, Орші, Могилова і на північ від сих сторін.

Кореспондент додає, що недалеко Полоцка, на північний захід від Вітебска, наступають дивізії кінноти, з легкою артилерією, з наміром нечаяного нападу на Вильну.

Турки і Греки взаємно себе обжаловують за переслідування.

Греки і турецькі націоналісти (приклонники Кемала паші) обжаловують себе взаємно.

Греки кажуть, що турецькі націоналісти переслідують грецьких священників в області Понтус, в Малій Азії, а турецькі націоналісти обжаловують Греків, що вони виарештовують багато Турків в Америці, в Малій Азії, і в Тракії.

Німеччина вислала протест до Ліги Народів

що над 5 корон, то тепер коштує коло 700 корон. З сього бачите, як австрійська корона втратила всяку вартість.

Сій безвартности корони відповідають високі ціни. Корона взагалі має ледви таку вартість, як перед війною один сотик. Богато річий коштує тепер більше корон ніж перед війною — сотиків. За один середно-порядний обід в ресторані треба заплатити над 200 корон.

Коли загал населення Відня бідує, то невелика часть, яка заробила підчас війни на военных доставках і заробляє доси на тайній торговлі чужою валютою, поживою, одіжю і т. д., — гуляє, розкидаючи тисячки корон як половою. Приміром вступ на масковий бал коштує 2.500 корон. Така дорожнеча в усіх місцях, де бавляться багаті. І всі ті місця переповнені.

Очевидно, не жалують собі життя також ріжні місії держав антанті, дістають переважно коштом сеї зруйнованої австрійської республіки — такі пенсії, що можуть собі на все позволити.

Таке противенство між нуждою

і вивозили до Угорщини, де теперішнє реакційне угорське правительство виконувало над ними комедію „виміру справедливости“.

Така доля зустріла теперішню Австрію в наслідок програної війни.

Др. Михайло Лозинський.

Відень, 7. лютого 1921.

Падеревський починає вакації...

Ігнац Падеревський, котрий приїхавши недавно до Злучених Держав і заявив, що він приїхав на відпочинок, відбув недавно конференцію з сенатором Лоджом, головою комітету сенату для заграничних справ, а крім сего зі секретарем стейту Грузом та Робертом Ленсінгом, бувшим секретаром стейту.

Польсько-петлюрівські переговори.

Часопись „Нова Реформа“ доносить, що Пілсудський по своїм повороті з Парижа відбув довшу нараду з головним атаманом Пет-

Падеревського для поратуння здоровля...

Обчислення німецьких звірств в Бельгії.

Урядові обчислення, які тепер оголошено, показують, що в часі окупації Бельгії Німці убили 7.473 бельгійських цивільних горожан.

З того числа 4.934 особи розстріляло німецьке військо або страчено на приказ німецьких військових властей; 1,331 померло у в'язницях в які їх запроторили були німецькі наїздники, а 1.228 померло наслідком насильного депортовання бельгійських горожан до Німеччини і на фронт. А кілька Поляки убили в галицькій Україні Українців?

Перша жінчина членкою австралійського парламенту.

Пані Кавен, кандидатка в державних виборах, побила міністра судівництва, що кандидував на члена австралійського парламенту.

переслідування.

Греки і турецькі націоналісти (приклонники Кемала паші) обжаловують себе взаємно.

Греки кажуть, що турецькі націоналісти переслідують грецьких священників в області Понтус, в Малій Азії, а турецькі націоналісти обжаловують Греків, що вони виарештовують багато Турків в Америці в Малій Азії, і в Тракії.

Німеччина вислала протест до Ліги Народів проти кар, які на неї накладають аліанти.

Німецьке правительство вислало ноту до секретаріату Ліги Народів в Женеві з протестом проти кар, які силою аліанти наклали на Німеччину за несповнення її обов'язків щодо военного відшкодування аліантським державам.

РУМУНСЬКА КОРОЛЕВА ХОЧЕ ПРИЇХАТИ ДО АМЕРИКИ.

Румунська королева Марія хоче

ду, було далеко. А що сонце стояло на вечірнім упрюзі. Микола відложив свою мандрівку до другого дня. Але щоб не гаяти часу, треба було приготувати дещо на завтра. Отже приніс він повну торбинку картоплі й частину кинув у гарячий попіл, щоб спеклася, а решту висипав у куток напотім. Після цього одрізав чималий шмат черепащини на вечерю та на завтрашні лови, а решта мяса полив морською водою вклав в шкаралупу із черепахи й заховав у малу яму, викопану замість льоху.

Зближався лагінний, чудовий вечір. Легкий вітрець ніжно колихав буйні листя дерев. І вирішив Микола піти погуляти трохи на побережжя.

Прийшов до моря, а воно мов із самоцвітів! Золотаві хвилі далеко ген під край-небом полискують, горять і міняться мов веселка. «Ех, море, море!» — зітхнув Микола й згадав, як то він вібрався колись у морський похід.

Згадав, як теж отак золотом мигтіли хвилі, коли вглядівши турецьку галеру під Керчею, спустили вони щогли й запливли на швидких чайках од заходу сонця, щоб не помітило їх вороже судно. А тоді — ох, як злинуть зграєю соколов на галеру! Метуться бусурмени як в улію бджоли, а Запорожці гуляють по галері, забірають гармати, золото, білу габу й шовки дорогі...

«Ех, минулося, минулося!» зітхнув Микола. Жию тепер сам на цьому острові та й Бог один знає, чи верну коли між Товариство Низове, чи побачу ще свою Україну...»

Отак роздумуючи, всів він на вламкові скелі, що спадав у море. Хвилі билась об беріг і відпливали лагідно в далечінь. І згадав тут наш козак, що давно вже не купався. Глянув на свою одіж, а тут сорочка чорна-чорна, як ніч темненька. «Незабаром неділя» — міркує Микола — «та й не годиться в чорній сорочці святкувати». Отже виправ її, виполоскав та й розвісив на гіляку, а сам — гульк у хвилі.

А що не раз доводилось йому перепливати Дніпро, тож, не побоявся плавцем дістатися до острівця, що досить далеко виринав із хвилі. А допливши побачив із радістю, що не дурно туди прямував: хвилі, що час до часу заливали острівець, одливаючи залишали на білому піску безліч мусель, устриць, та иншої морської животиини. «От здається цей острівець, як нестане мяса в мене, а на березі важко буде знайти устриці», подумав Микола й поплив до свого острова. Навкруги в хвилях аж кишіло від риби, так що майже руками міг ловити одну за другою. «От сака локонче треба було сплести» сказав подумки Микола, вискакуючи на беріг. Тимчасом сорочка вже

просохла й усміхаючись із задоволення, вібрався й попрямував до дому.

На другий день, як іще тільки на світ Божий благословилося, Микола вібрався на лови. У торбинку насипав печеної картоплі та поклав шматок смаженої черепащини загорнутої в кокосові листя. За аркан, яким підперезався, встромив сокиру, а щоб сонце не парило під час спеки, поклав на плеч парасоло. Було ще дуже рано, тому Микола вирішив піти річкою дальшою й иншою як звичайною дорогою, щоб оглянути нові околиці. Продираючись через густі корчі, положив нап ловець цілі зграї ріжного птацтва. Між иншим на високому, старому дереві побачив кілька папуг, що з вереском зірвались і зникли йому із очей. «От хочби одну папугу зловити, освоїти та ще й вивчити дещо говорити: може б веселіше було у печері» — подумав він. І отак міркуючи зійшов на невеличкий горбок, що спав стрімким муром у морі. Вузька щілина прорізувала його на дві частини. Підійшов туди Микола, зігнувся, щоб поглянути та й аж скрикнув із дива та радощів: на самому споді цієї прірви побачив сіль. — «Ось і справді, чи не в щасливу годину я вродився? Буди вже чим приправити картоплю й печеню та й зберігати можна буде чи черепащину, чи мясо з лям, а то гірка морська вода не на багато краща за

звичайну джерельну: псується сама, як постоїть довше.» Насипав Микола повні кишені соли й помандрував далі.

Коли прийшов наш ловець до річки, лям іще не було. А що з'являються вони тільки опівдня, елігся Микола під крилатим деревом та й почав снідати. Саме як скінчив снідати, почув здалека тріскіт галуззя й за хвилин кілька побачив, що зближається череда лям.

Не гаячи часу, зірвався Микола на ноги, чигаючи за деревом із наготовленим арканом. Кілька лям пройшло попри нього, та так далеко, що не можна було їх досягнути. Аж наренті одна, нічого не передчуваючи, підійшла до нього ближче ніж попередні. Раптом мигнув у повітрі аркан і Микола вчув у руці пручання пійманої лями. А щоб вона ні одним звуком не сполошила других, стягнув міцно петлю вкруг її шиї та швиденько затягнув в куці.

Зловлена ляма була матір'ю двох маленьких ляменят, які без страху пішли за нею в куці. Врадуваний Микола почав їх гладити, а вони, наче прохаючи, щоб псується їх матір, почали лизати йому руки.

«Не бійтеся, малі сотворіли, нічого вам не буде!» — промовляв до них лагідно Микола, — «ходіть за матір'ю й заживемо, як щирі друзі.»

(Далі буде).

приїхати в осени до Америки. Вона каже, що її чоловік, Фердинанд приїде до Нью Йорку, відки сейчас вернеться до Європи.

ПРОТИ-ЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ У ВІДНІ.

Вечером 13. марта вибухли у Відні великі демонстрації проти Жидів.

Повибивано шиби в жидівських каварнях, а в деяких випадках також побито Жидів.

Ся проти жидівська буча повстала по масовому вічу, яке скликало було австрійське анти-семітське товариство, що відбувало там наради через три дні.

Повстання на Україні.

Проти-большевицькі повстання на Україні прибирають великі розміри і розширюються в загальну полуднево-російську революцію.

Про се доносять з українських жерел в Женеві. З тих жерел запевняють також що на Україні створено Центральний Революційний Комітет, який складається з українських патріотів. Метою сього Комітету є зєднати безладні досі повстанчі відділи яких діяльність інакше не могла би була досягнути більшого успіху.

Большевицькі війська знад румунської границі відкликано на Україну для здавлення великих повстань. Положення в Одесі скрутне. Большевицька військова залага, з виїмком двох полків, що стоять відокремлені біля пристані, перейшла на сторону революціонерів.

ЧЕХИ СПОДІВАЮТЬСЯ КОРИСТИ ДЛЯ СЕБЕ З НАФТОВИХ ПІЛЬ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Кореспондент варшавської газети „Курер Поранни“ доносить з Парижа, що міністер заграничних справ чеськословацької республіки др. Едвард Бенеш, в розмові з представником „Економічної Агенції“ в Парижі заявив так:

„Експльоатація (використання) нафтових піль в Галичині має великі вигляди. Що до сеї часті галицької території, яку нам приділено в околиці Борислава Франція може числити на наше прихильне співділанне“.

Пишуть часописи польські, що вношено інтерпеляцію в польським соймі про „культурну“ господарку польську у Бразилії. Польщі чимраз то більше починають рватися кінці. Світ вже пізнає, яка то господарка. Вже не лиш Українці, але й самі Поляки кричать про се. Тепер власне бачиться, чи „Праця“ не мала підстави писати. „Праця“ еще напише, бо має знова матеріял на се.

Урадили були Ляхи, що президентом сеї дрантивої республіки має бути тільки родовитий Поляк-католик. Тепер вже змінили. Може бути хто не будь. Певно, що тепер президентом Польщі готов бути Фукс, або Вольф, або може навіть і Ашкеназе. Чистої крови Поляки...

З Бразилії.

Пишуть часописи, що вкортці мають появитись нові гроші паперові 5\$, 2\$, 1\$. На тих банкнотах буде видніти фотографія бувшого президента Бразилії Родригус-а Альвес-а.

Доходять вісти, що Бразилія буде мати нагоду викинути знова міліони, бо хотять приїхати у відвідини король італійський і іспанський. Італійський король протягає свої відвідини, бо в Італії панує тепер неспокій.

В стані Сеара падають тепер великі дощі. Сей нещасливий стан має раз за богато води, другим разом зовсім нестаче її. Були часи, де від кількамисячної посухи зникали всі засіви хліборобські, а народ та домашна скотина гинули як мухи від надмірної спеки і браку води. А були вже і такі часи, що цілі міста й оселі, положені у долах, стояли під водою.

Стан Сеара єсть доволі великий. Його простір займає 104.250 квадратних кілометрів і числить (після заг. спису з минушого року) 1,436.309 населення.

В Куритибі дня 11. с. м. помер на удар серцевий о. Иоан Петере. Працював тут в Бразилії ревню над Поляками. Се була людина, якої рідко між Поляками. Коли зди-

С. Катарини, вчить Іван Цимбалюк.

Коло церкви покищо школи нема. Правда ряд назначив на учительку Польку, та Українці показали їй сторону Варшави; бо хотіла вчити українські діти у громадським українським домі. Що за безщольність ляцька! Гух возів дуже змалів між Пальмає а Порто Унійоу запро малу платню кондусову.

АНТОНІО КАНДІДО.

Школи нема, — вчив один з учеників п. Куца але народ змиркував що йому самому еще треба богато вчитись тай дав йому «пашпорт» в Каразіньо. Він кажуть там поїхав вчитись більше. Народ крутить носом на вчителів зі школи п. Куца. І мають слушність бо дурно платили йому 120\$ — а п. Мартинцеви жалували 60\$.

ЛЕГРУ.

Коло церкви існує школа, дитий 23, вчить Федь Бойко. В неділю дня 27. марта збулось посвячення нових дзвонів при співучасті многих гостей з Порто Унійов. Вибрано новий Виділ товариства — головою Стефан Водяний.

БАРАНІВКА.

Баранівка, кольонія коло Маріенталю (Ляпи) має Українців 10 родин. І они сі шляхотні родини отворили тепер школу своєрідну. Вчить Федь Пук. Честь сим одиницям, окруженим Поляками, що не забули на своє! Сором тим кольоніям, де 50, 60, 80 родин а шкіл не мають.

ДІТОЧІЙ СВІТ

Світова подорож.

Одного чудового літнього дня ми бавилися в своїм садочку.

Сонце так гріло, що навіть і по хлотах почувалася спека, але се нам не перешкадало зовсім. Ми були одягненні легко. За забивами ми не помітили, як поволі небо заводілося хмарами. Відр-

— А от послухайте, то й побачите.

— Було се давно. Ще був я хлопцем малим. Любив я дуже квітки усякі і виховував їх не тільки в садку, а також і в себе в кімнаті на вікні. Поливав я ті квітки часто а вода все кудись щезала і сохла кругом їх. Часом зверху побрискаю свої квітки, як намистом вберуться краплями листочки, сяють та виблискують проти сонця. Радий та щасливий, гадаеш що так завжди будуть ті краплини лежати, а пройде година друга всі кудись позникають. Дивувало се мене дуже. Не міг ніяк дізнатися куди вони діваються. Дивлюсь, чи не позакочувалися на вікні куди будь в куток — нема; скрізь сухо. І почав я стежати сам, та розпитуватися у тих краплинок. Довго не міг зрозуміти нічого.

Часом аж сум мене брав. Питався часом у однолітних своїх, дитий. Тай вони того не знали.

Ще важніше стежив я за тими краплинами і помалу почав розуміти їх життя і навчився своїм розумом відчувати їх розмови. А вони між собою часто розмовлялися, як в доріженьку збиралися та одна з одною прощалися.

— Не йдіть краплиночки з моїх квіток бувало кажу їм — погостіть на листочках, та розкажіть мені про своє життя. Не слухають, зникаються і в далеку поспішають.

Не можемо тут лишитись бо сонце не велить — кажуть.

— Хиба то володар наш — питаю їх.

— Не скажемо — всьміхаються — не скажемо, бо часу нема.

(Далі буде.)

Оголошення.

УКРАЇНЬСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше, як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніальні.

Памятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня дерева до палива, як і до залізниці і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на міси (у лісі); за дормента по 1\$600 так са-

ЧЕХИ СПОДІВАЮТЬСЯ КОРИСТИ ДЛЯ СЕБЕ З НАФТОВИХ ПІЛЬ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Кореспондент варшавської газети „Курєр Поранни“ доносить з Парижа, що міністер заграничних справ чеськословацької республіки др. Едвард Бенеш, в розмові з представником „Економічної Агенції“ в Парижі заявив так:

„Експльоатація (використання) нафтових піль в Галичині має великі вигляди. Що до сеї часті галицької території, яку нам приділено в околиці Борислава Франція може числити на наше прихильне співділанне“.

Сі слова чеськословацького міністра заграничних справ дуже розсердили Поляків; а особливо польські газети, які виступали різко проти Чехів, що хотять загарбати „польську“ „землю“ коло Борислава.

Як по правді розуміти сі слова міністра Бенеша, не знати. Можливо, що коли Східна Галичина буде самостійною державою, то вона зробить яку умову (договір) з чеськословацькою республікою, а навіть можливо, що Чехи в сьому напрямі вже роблять які приготування, а при тій умові сподіваються одержати концесії в копальнях нафти в Бориславі.

Найновіші вісти.

Король італійський розв'язав парламент та назначив нові вибори на день 15. мая.

Майже в цілій Італії творяться повстання анархістичні. Многих провідників поліція ув'язнила, а много фабрик викрито, де робилось оружје на ціль анархії.

В Англії викрито заговор революційний. Англія зажурилась, що півн. Америка не хоче належати до Ліги Народів. Мабуть чи не розлетиться і ся Ліга незабавом. Англія вислала військо до Шкоції щоб утихомирить страйк робітників.

Між Грецією а Туреччиною борба триває дальше.

Дня 11. с. м. померла бувша цисарева німецька. Помершу мають перевезти до гробівця цисарського. В цілій Німеччині оголошено триденну жалобу.

лікі дощі. Сеї нещасливий стан має раз за богато води, другим разом зовсім нестаче її. Були часи, де від кількам'ясячної посухи зникали всі засіви хліборобські, а народ та домашна скотина гинули як мухи від надмірної спеки і браку води. А були вже і такі часи, що цілі міста й оселі, положені у долах, стояли під водою.

Стан Сеара єсть доволі великий. Його простір займає 104.250 квадратних кілометрів і числить (після заг. спису з минулого року) 1,436.309 населення.

В Куритибі дня 11. с. м. помер на удар серцевий о. Иоан Петерс. Працював тут в Бразилії ревню над Поляками. Се була людина, якої рідко між Поляками. Коли здибався в послідних часах з одним українським священником то так сказав: „Отче, я ніколи не похваляю сего, що виробляють Поляки в Східній Галичині з Українцями.“ Земля, хоч чужа, най буде йому пером!

Вісти з кольоній

НОВА ГАЛІЦІЯ.

В Новій Галіції тяжко народ згорнути до купи. Школа яка тревала кілька місяців, еще перед півтора роком, до нині не воскресла до життя. Народ спить. Одиниці посилають до школи на Жангаду, прочі щасливі що не потрібно давати міля на школу — бо оставеться більше на горівку. Загал Українців в Новій Галіції спить під кожним зглядом; одиниці, тільки беруться до праці, но що вони вдіють?

Багато кольонієтів компанія хотіла викинути на вулицю зі шакрів, бо не оплачені і досі. Та наші поплатили і грубі суми відразу; в однім дні найшлося сотки, хоч позичені! На школу нема зате і одного мільрейса — не кажу вже два.

ЖАНГАДА.

В Жангаді давно ожидааний міст на ріці вже в роботі. Вязані дерева вже готові на березі, тепер працюють коло стовпів мурованих. Робітники (Італійці з Куритибі) понад 20, працюють коло них. Міст будують в місци де ріка найглибша, але найвузша, недалеко давнього перевозу. Шкіл українських в Жангаді одна, по стороні

шкіл не мають.

ДІТЧИЙ СВІТ

Світова подорож.

Одного чудового літнього дня ми башилися в своїм садочку.

Сонце так гріло, що навіть і по хлотах почувалася спека, але се нам не перешкаджало зовсім. Ми були одягнені легко. За забавами ми не помітили, як поволі небо заволіклося хмарами. Відразу блиснула блискавка, вдарив грим, і ледви встигли ми скочити до сінїї як бризнув дощ. Краплили густо падали на землю, на сад на траву.

Відразу по рівному аж вода стала. В сінях коло столику сидів наш дідусь Петро. Він дивився на дощ і ніби то до себе тихо промовляв:

— А гарного дощу з моря нагнало нам.

— Як то з моря запитали ми, таж дощ падає, з неба краплинами.

— Е, дітоньки, багато краплин подорожує, поки з дощем впаде з неба.

— А ви-ж дідусю звідкіль се знаєте? — зацікавились ми.

— Оповідане про сю подорож я підслухав від одної краплини води...

— І, завжди ви щось таке побачите.

УКРАЇНЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше, як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Памятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня дерева до палива, як і до залізниці і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місци (у лісі); за дормента по 1\$600 так само на місци. Знаряди робітничі привезти зі собою. Зголошуватись до Петра Новацького. Nova Galicia — Estado S-ta Catharina.

ПОТРІБНО ТРАЧІВ до різання дорментів на фазенді Сан Роке, напроти стації São João на лінії полудневій. Платня за кожний дормент по 1\$800 а за дрова по 1\$200 від метра.

Виплата що місяця. Достарчаєся знарядів і всього чого робітники можуть потрібувати. Праця запезнена на два роки.

По інформації зголошуватися на адресу:

João Ribas Vassão, União da Victoria.
Escriptorio de informação.

На Пальмітах продається шакер: обгороджений, з господарськими будинками, з доброю водою; є герва-матте. Интересовані згодосяться до Михайла Брикайла Прудентополіс — Парана.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР
CURITYBA
Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні. Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами „Roentgen“. Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних. Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українськїм шпиталі в Прудентополі, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жєнщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
Prudentopolis — Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українськїм шпиталі. (Безплатно для бідних).

CONSULTORIO CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araújo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жевачин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

В. Кун і Син. Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшникових, купую всякі продукти краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho, Guajuvira Paraná

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБИТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

CURIBA rua Barão do Rio Branco 19 c. p. 187.

BEVAM AS CERVEJAS da ATLANTICA

CAIXA POSTAL 246.

TELEPHONE 454.

Atlantica Lusitana Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Парансенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОНИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Солова вод.

УКРАЇНЬСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО В АНТОНІЙО РЕБОУСАС — ПАРАНА Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципію Іраті

Продаю товари різнородні — яких справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки різнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Paraná

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА у Прудентополи

Містить усеякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерій, від найтанящих до найдорожших: каземіри, чисто вовняні нати, готові убраня, коци, полотна, хустки, стязки, капелюхи соломані витки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимов шап, перфуми, перфумоване мило, скло, начинне кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

Діли, а панувати будеш!

(Конець.)

Перша спроба польсько-української угоди «в дома» не удалася. За першою пішли другі — іменно — гршіні. За них купили собі Поляки декілька одиниць, як Яцків і Твердохліб і т. д. які за польські гроші видають на українській мові часописи («Рідний Край», «Обнова») в них проповідують ідею польсько-української згоди в десять тисяч примірників розходилася по Східній Галичині йшла нищити сильного духа українського народу. щоб вона сильніше вливалася, заборонили Поляки майже всі щиро українські часописи, щоб не було кому освідомляти маси перед обманом, але і тут перемогли Поляки по перших числах тих газет переконався український загальний став знаним серед мас під назвою «Нерідного Краю» а назвиско його редактора п. Яцкова належить в Галичині до найбільше оплюгавлених і зненавиджених. Прогував іще щастя п. Вітоє, польський прем'єр міністрів, раз з провідниками партій, другий раз з війтами (яких більшість установа польським урядом) і його стрінула та сама сульба, що доктора Галецького, учув дещо про польські рабунки, крадіжки, та всяку иншу благодать, що її принесли ляхи на нашу землю, але ні один голос не заявив згоди на поладження польсько-українського спору дорогою угоди; не помогли всякі обіцянки автономії, укр. університету, полекша на економічній полі і т. д. Український загальний мимо знущань, мимо мук, які йому приходилося переносити зза його становиска в справі Східної Галичини стоїть муром за самостійним вільним життям, а всякі одиниці, що ідуть в розріз з тим загально народним кличем, ставить народ поза свої скобки, осуджуючи їх діяльність. Тим дає доказ український народ своєї надзвичайної сили і здатности до державної самостійности де принцип — діли і пануй не находить серед наших мас ніякого примнення — так як є в Галичині.

Та польська агітація не обмежується лиш на Галичину, вона — особливо в останніх часах сягає й до нас, до української Бригади. Появлюється тут числені письма о звільненя зі звязи Бригади, о дозвіл на поворот до краю, а опираються на тім, що нема кому на ґрунті робити. На щастя не багатом між нами та-

ства, яких Поляки допустилися на понених українських жовнярах та на обороннім українським населенню і то в виборю: на священниках, українській інтелігенції, робітничій і селянській класі на жінках, старцях, хорих, каліках і дитях. Ця жахом переймаюча акція була очевидно з гори обдуманна, бо команди польських військ видавали навіть урядові накази, щоби полонених без пардону убивати. Цей факт, що ругає людським гіднотуванням і постановам міжнародного права потвердять свідки Л. К., Г. Н., С., перед котрими польські жовняри (Полерчики) казали таке: «Наш командир наказав не брати до неволі Українців, тільки вбивати їх; пощо мають їсти польський хліб? Українці це дикий народ. Було це 19. мая 1919 р. Те саме потверджують В. В., М. Г., і М. П. (під Навіть хворих до шпиталю Поляки бивають. За найменшу провину сторож в таборах побиває інтернованих і полонених, а не раз на смерть убиває. Многих випадках і без суду розстрілюють наших селян. З великого числа стріляних вчинків Поляків, наводимо тут лише ті случаи вбійств, які дійшли до вшого відома з точнішими датами.

1. СОЛОТВИНІ, в лісі, біля села Црслон застрілив польський командир, в ручник 6 компанії 30. полку піхоти Швисоцький дня 10. червня 1919 р. 6 дожджень і суду 66-літнього члена українського правительства, Державного Секретаря (міністра) земельних справ і бувшого австрійського радника двора, інжинера Михайла Мартинця.

Злочинець хвалився описля, що застрілив власною рукою «гайдамацького містра».

Сталося це так, що перебуваючи завідателя дібр барона Лібіга в Н. п. 1. Державного секретаря Мартинця. Івана Сілецького, проф. учительського мініара, 3. його сина, 4. Д-ра Василя Пдоха, кандидата адвокатури, 5. Олександра Утриска, урядника — візав до бе поручник Петшицький до пересудня. По дорозі в лісі польська патрощо їх буцім то вела до поручника Петшицького, встріляли вночі всіх, к Утриска, який втік. Польський патрЯрек, хвалився описля, що це його слуга.

2. У БАТЯТИНІ приловили польськвійська українську патрулю, після чий провідника, хорунжого Коссара побі і відставлено до Львова, де його полькі легіоністи застрілили без дожджень і суду.

Atlantica

Luzitana

Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвасу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлянта, Більц, Вода Столова, Женжі-бре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Мадия, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибиранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Гавриїл Н. Шірес

КУРИТИБА

Площа Мунісіпал ч. 1—4
Скринка почтова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІЇ — АРМАРІНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтович, об'їзжає Парану, С. Катарину, Р. Гранде.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА у Прудентополи

Містить усія найпотрібніші знаряди господарські — різничі, як також різного рода матерій, від найліпших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коפי, полотна, хустки, стязки, капелюхи соломяні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинє кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паєта «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб., свічки стеаринові, а подостатком мукл найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандькова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Woitowycz

Prudentopolis Parana

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЬКА в місті Іраті

є званий усім, так в Іраті як і в подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив єще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслу-гу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і різничого.

Купую герву-мате і інші продуктв хліборобські.

В разі потреби винаймаєє власна фіра до Прудентополя і кольоній Іраті.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, заліза, начинє кухонне і прочі знаряди різничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольонійні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Parana

Печатня о. Засильян в Прудентополи.

вить народ поза свої скобки, осуджуючи їх діяльність. Тим дає доказ український народ своєї надзвичайної сили і здатности до державної самостійности де принцип — діли і пануй не находить серед наших мас ніякого примнення — так як є в Галичині.

Та польська агітація не обмежується лиш на Галичину, вона — особливо в останіх часах сягає й до нас, до української Бригади. Появляються тут числені письма о звільненя зі звязи Бригади, о дозвіл на поворот до краю, а опираються на тім, що нема кому на ґрунті робити. На щастя не багато між нами таких що дають послух тим зазивам а колиб якийсь найшовся, що хотів би наш гурт кинути тому най вияснить товариші що чекання на відноідну хвилю в Нім. Яблоннім, це також праця на «ґрунті» на ґрунті всеукраїнськім.

Хто той ґрунт совієтно загосподарить тому Україна не дасть померти з голоду, а притудить і пригорне до себе у всякій потребі як мати — добру дитину.

мінара, 3. його сина, 4. Драґа, 5. Олександр Утриска, урядника — вівзав до бе поручник Петшицький до пересудня. По дорозі в лісі польська патрулю що їх буцім то вела до поручника Петшицького, вистріляли в ночі всіх, к Утриска, який втік. Польський пар Ярек, хвалився опієля, що це його слуга.

2. У БАТЯТИНІ приловили польська війська українську патрулю, після чїї провідника, хорунжого Коссара побі і відставлено до Львова, де його польські легіонієсти застрілили без доходженя і суду.

3. У БАЗАРИНЦЯХ (повіт Збарань) польські жовнярі катували селянина І на Гридля прикладами крісів, відтак кували в ланцюхи, били повід груди в полові части, вкінці виєзли з хати дорогу і застрілили. (Свідки П. П., М. і Т. Ж.)

4. У БАКОЧИНЦЯХ (під Перемишлем), в таборі полонених так побі польські жовнярі трьох полонених, поломали їм ребра. Нещасливі жерти до двох днів померли серед страшних мук в шпиталі. (Свідок Р. із Р. і В. П.)

5. ВІЛОГОЛОВАХ (повіт Зборонь) побили польські жовнярі, обрабувавши опієля добили легко раненого українського санітета і раненого в крижі одного добровольця з гуцульської сотні. (Свідки Р. П. і О. С.)

6. У БОРТНЯНІ (коло судової Вишні) польські жовнярі на приказ поручика Абламовича витягнули силою господаря Івана Хомяка з ями, до якої він єв ся зі страху перед польським ватаєм і застріляли його без доходженя, а хату спалили. (Свідки К. Л., К. Р., Із наказу того самого поручника зняли там польські жовнярі українського жовняра, що вертав із французького фронту і ночував у Петра Борушчука, так побили його, а вкінці розстріляли без доходженя. (Свідки М. Б. і В. С.)

У тім самім селі два польські легіонієсти вбили без жадної причини господаря Михайла Пайкала на його власній подвір'є. [Свідок П. П.]

Так само без ніякої причини в селі там три польські жовнярі Михайла дора в його власній хаті постріляли його із надвору через вікно, а хату його спалили. Лишив він жінку і семеро малолітніх сиріт. (Свідки М. П.)

В тому самому селі розстріляли польські жовнярі також двох селян і чотирьох дітей. [Свідок В. з О.] (Далі б

Кривава книга.

МАТЕРІЯЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

Наша Редакція одержала І-ий том книжки п. з. „Кривава книга“ з Відня. Є се збірка фактів про убійства, грабежі і всякого иншого рода насильств, яких допустилися Ляхи на українськім народі у Сх. Галичині в рр. 1918 — 1919. Щоби і наші Читачі зрозуміли, скільки наш народ витерпів лиш в тих двох згаданих роках на своїй рідній землі, поміщувати-мемо в кождому числі, хоч коротко, всі ті звірства, які суть вписані в сій книзі. Читайте самі і другим переказуйте, яких то наші братя в Галичині мають сусідів, і що переніс наш народ від сих Ляхів, що то себе оголосили за дуже „культурних“. Много наш народ пережив лихоліть, але такого страховіття не бачив і не побачить мабуть, яке пережив він в рр. 1918—1919 під „культурним“ панованнем Ляхо-Татара.

I. Убійства.

Найчорнішою картиною польських звірств над українськім населенням є вбій-